

רשות הדואר
ISRAEL POSTAL AUTHORITY
השירות הבולאי PHILATELIC SERVICE

ואלה רואים בו "משורר יהודי הכותב גרמנית"; אלה סבורים כי הוא אחד מגדולי ישראל, ואלה אינם סולחים לו על טבילתו לצרות. היינה אף הוא לא סלח לעצמו על כך. במהלך חייו שפך חרפות וגידופים על המשומדים ועל המתכחשים לעמם. בעיתות משבר נלחם בהתלהבות ובאומץ לב להגנה על יהודים נרדפים. היינה, שהיה איש חולי נמנעו, התמוטט בשנת 1848 ורותק לערש דווי. מאז עברו עליו שמונה שנות סבל מחריד, שבהן היה משותק וכמעט עיוור, סובל מעוויות, כאבי ראש וייסורי גוף נוראים. רק מוחו, למרבה הפלא, לא נפגע וכושר יצירתו לא דעך. למרות מגבלות פיזיות קשות לתיאור, הפתיע מדי פעם את העולם ביצירות חדשות ומופלאות, בפרוזה ובחרוזים.

בכל תולדות הספרות אי אפשר למצוא פרק הירואי כל כך. כאן, ב"קבר המזרחי", כפי שכינו את חדר חוליו, חיבר את היפים בשיריו. בשנת 1852 יצא לאור ספרו "רומנצרו" (איור העטיפה המקורית של הספר נראה בחלקו בבול ובשובר, ובמלאו - במעטפת היום הראשון). בספר שלושה חלקים: "פרקי היסטוריה", "קיונות" ו"מנגינות עבריות". השיר הראשון של המנגינות - "הנסיכה שבת" - מעלה על נס את אורח החיים היהודי הישן. השיר השני - "הודה הלוי" - הוא אחד משירי ציון היפים והנוגעים ביותר ללב (מתוכן מצוטטות בשובר הבול שתי השורות: "כל לבו רעד לשמע / המילה ירושלם"). השיר השלישי - "הוויכוח" - הוא סאטירה על הוויכוחים בין יהודים לנוצרים בימי הביניים. "מנגינות עבריות" ואחר כך ה"ידוים" חוללו סנסציה, וכאשר סופר לאיש הנוטה למות כי הכל מדברים על שיבתו אל היהדות, השיב: "מעולם לא התכחשתי ליהדותי, שאלה לא חזרתי, כי מעולם לא עזבתי...".

היינה מת ב-17 בפברואר 1856, וכעבור ימים אחדים נטמן בבית-העלמין של רובע מונמארטר בפריס.

יגאל לוסין

בול זה מופיע לרגל הכנס הבין-לאומי "היינה בירושלים", שנערך במשכנות שאננים - חנוכה התשס"ב, דצמבר 2001. הדיוקן בבול מבוסס על ציור של מוריץ דניאל אופנהיים (1831), המבוגר קונסטאהלה, המבורג, גרמניה / ספריית האמנות על-שם ברידגמן. תודתנו להוצאת מוסד ביאליק ולמתרגם יעקב כהן.

כל תולדות הספרות אין למצוא משורר שהיה מסוגל להלך על קוראיו קסם, לענג ולרגש אותם עד עומק-הלב, ועם זאת להמיט על עצמו כל כך הרבה התנגדות, שנאה ורוגז. היינה המשורר הלירי נתן לגרמנים כמה משיריהם האהובים ביותר. היינה הליצן ונביא-הזעם הצליף בהם בשוטים ובעקרבים. גרמנים שרו את שיריו בהתלהבות, וגרמנים השליכו את ספריו אל האש. זהו סיפור אהבה-שנאה שאין דומה לו. הארי-חיים היינה נולד ב-13 בדצמבר 1797 למשפחה יהודית בדיסלדורף, גרמניה. אחרי כמה נסיונות בלתי מוצלחים לעשותו איש עסקים, החליטה המשפחה כי עליו ללמוד את מקצוע המשפטים. מבחינתו הייתה זו החלטה הרת-גורל, כי יהודי שחפץ בעת ההיא בקריירה של עורך-דין - חייב היה להתנצר. השם היינריך ניתן לו כאשר נטבל לצרות.

בעת לימודיו באוניברסיטה של ברלין פרסם את ספרי שיריו הראשונים ("שירים", 1822; ו"טרגדיות ואינטרמצו לירי", 1823), שהבטיחו לו מקום נכבד בשירה הגרמנית, ובו בזמן הצטרף ל"אגודה לתרבות ולמדע של היהודים", שבה הונחו היסודות של מדעי היהדות. בפרק זה של חייו כתב את הנובלה "הרבי מבכרך", שהוא הנסיון הראשון בכתיבת רומן היסטורי של היהודים, ואת "לורליי", שירו הגרמני הידוע ביותר. בשנת 1827 כינס את כל שיריו ב"ספר השירים" ("בוך דר לידר"), שהוציא לו שם כמשורר הלירי החשוב ביותר בגרמניה (אחרי גתה), ואחד הכוכבים העליונים של שירת העולם. "ספר השירים" הוא רב-המכר של השירה הגרמנית בכל הזמנים. גדולי המלחינים - שוברט, מנדלסון, שומן ואפילו ואגנר - חיברו לו מנגינות. עד היום נמנו לכל שירי היינה כעשרת אלפי לחנים, וזה (אחרי התנ"ך) מספר שיא בתולדות הספרות.

אולם היינה ביקש להיזכר לאו-דווקא כמשורר אלא כ"חייל אמיץ במלחמת השחרור של האנושות". הוא היה סאטיריקן שכיוון את חיציו השנונים אל מלכים ונסיכים. הוא היה הוגה דעות שהשפיע על מרקס ועל ניטשה. הוא היה משורר-נביא שחזה את המהפכה הקומוניסטית, את עליית הנאציזם ואת השואה שזו תמיט על היהודים. הוא היה "הילד הנורא" של הספרות הגרמנית, ושילם על כך מחיר יקר בחרם ובגלות. בעשרים וחמש שנותיו האחרונות, כמעט מחצית חייו, נאלץ לחיות כגולה מדיני בפריס, שם היה נתון למעקב של בלשים פרוסים ואוסטרים, ומאויים כי יושלך לכלא ברגע שינסה להציג את כף רגלו על אדמה גרמנית. מארחיו הצרפתיים, שהעריצו את שירתו הרומנטית ואת שניותו הסאטירית, כינוהו "זולטר של אור הירח".

שמו של היינה מתנוסס בראש כל דיון על הגניוס היהודי, יחד עם שפינוזה, מרקס, פרויד, קפקא ואינטיין. והנה גם במעגל הזה הוא שנוי במחלוקת: אלה רואים בו "משורר גרמני ממוצא יהודי",

HEINRICH HEINE

No poet has been as capable as Heinrich Heine of entertaining, stimulating and enchanting his readers, while at the same time arousing objection, hostility, and rage. Heine, the lyric poet, gave the Germans some of their best-loved poetry. Heine, the satirist and prophet of doom, stung them with whips and scorpions. Germans sang his songs enthusiastically, and Germans burned his books. Heine's life is an incomparable story of a love-hate relationship. Harry-Haim Heine was born to a Jewish family in Düsseldorf on December 13, 1797. Following several failed attempts to turn him into a businessman, the family resolved that he should study law, a momentous decision for Heine. At that time a Jew could hope for a career at the bar only if he converted to Christianity. His name was changed to Heinrich when he converted to Christianity.

Heine published his first books of poetry while a student at Berlin University. *Poems*, (1822) and *Tragedies with a Lyrical Intermezzo*, (1823) ensured him a notable place among the German poets. During this period, he also joined the Society for Culture and Science of the Jews, which lay the foundations for the Science of Judaism. He wrote then *The Rabbi of Bacherach*, the first attempt at a historical Jewish novel, and *Lorelei*, his most famous German song. *The Book of Songs*, a collection of poems published in 1827, earned him a reputation as the most important lyric poet in Germany, second only to Goethe, and a shining star in world poetry. Indeed, *The Book of Songs* is the best-selling book of poetry in Germany of all time, and has been set to music by the greatest composers, among them Schubert, Mendelssohn, Schumann, and even Wagner. Thus far, Heine's poems have inspired some ten thousand musical compositions, a record for any work of literature save the Bible.

Nevertheless, Heine wished to be remembered not as a poet, but as "a brave soldier in mankind's war of liberation". He was a satirist whose sharp barbs were aimed at princes and kings, a thinker who influenced Marx and Nietzsche, a prophet of doom who foresaw the Communist Revolution, the rise of Nazism and the Holocaust it would bring down on the Jews. He was the "enfant terrible" of German literature, and paid the price by being ostracized and exiled. He spent his last twenty-five years, nearly half his life, in political exile in Paris, where he was followed by Prussian and Austrian agents and threatened with prison should he ever set foot on German soil. In admiration for his romantic poetry and satirical wit, his French hosts dubbed him the "Voltaire au Clair de Lune". In any discussion on Jewish genius, the name of Heine is invariably linked with those of Spinoza, Marx, Freud, Kafka, and Einstein. Yet even in this context he remains a subject of controversy: was he a German poet of Jewish extraction or a Jewish poet who wrote in German; is he to be extolled as a great Jewish mind or reviled for converting to Christianity? In fact, Heine himself reviled his conversion. Throughout his life, he denounced those who baptized to Christianity or denied their Judaism, and at times of crisis he ardently and courageously defended Jews against persecution.

Frail from childhood, Heine collapsed in 1848 and was confined to his bed. He suffered eight more years of

agony—paralyzed, almost totally blind, and subject to seizures, headaches, and unbearable pain. Incredibly, only his mind and creative talent remained unaffected. Despite indescribable physical disability, he continued to amaze the world with superb new works of prose and verse. This heroic chapter in his life is unmatched anywhere in the history of literature.

Here, in his "mattress grave," as Heine called his sickroom, he wrote some of his most beautiful poetry, publishing *Romanzero* (the illustration of the original cover appears on the stamp and tab) in 1852. The book contains three sections: "Histories", "Lamentations" and "Hebrew Melodies." The first of these melodies, "Princess Sabbath," lauds the traditional Jewish way of life. The second, "Jehudah ben Halevy," is one of the most lovely and moving songs of the yearning for Jerusalem (two lines from this poem appear on the tab: "And his heart already quivered / At the word Jerusalem"). The third melody, "The Disputation," is a satire of the debates between Jews and Christians in the Middle Ages.

"Hebrew Melodies," and Heine's *Confessions*, caused a sensation. When he was told on his deathbed that everyone was talking about his return to Judaism, he replied: "I never denied my Judaism, to which I never returned, because I never left it."

Heine died on February 17, 1856 and was buried several days later in the Montmartre cemetery in Paris.

Yigal Lossin

This stamp was issued on the occasion of the "Heine in Jerusalem" International Conference, at Mishkenot Sha'ananim, Chanuka 5762 December 2001. The portrait of Heinrich Heine is based on a painting by Moritz Daniel Oppenheim (1831), Hamburg Kunsthalle, Hamburg, Germany / Bridgeman Art Library.

With thanks to the Bialik Institute and the translator Yaakov Cohen.

HEINRICH HEINE

Issue: December 2001

Artist: Moritz D. Oppenheim

Designer: Habib Khoury

Stamp Size: 40 mm x 30.8 mm

Plate no.: 452 - no phosphor bar

Sheet of 15 stamps

Tabs: 5

Printers: E. Lewin-Epstein Ltd.

Method of printing: Offset

השירות הבולאי - טל: 03-5123933

שדרות ירושלים 12, תל אביב-יפו 68021

The Israel Philatelic Service - Tel: 972-3-5123933

12 Sderot Yerushalayim, 68021, Tel Aviv-Yafo